

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Institutione[m] monastica[m] no[n] e[ss]e doctrin[a]e Chr[ist]i
co[n]traria[m], nec o[mn]ia q[uæ] i[n] sacro co[n]tinent[ur] eua[n]gelio,
dei p[ræ]cepta dici debere, co[n]tra Lutheri placitu[m] X

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

LIBER TERTIVS

2. Corin. 6
2. Corin. 11

dixerat. Admonet etiā nos diuinus apostolus: ut exhibeamus nos dei ministros in ieiunijs multis. & quod alios admonuit: ipse prior impleuit. Quæ omnia, iam ex sanctæ scripturæ præceptis prolata: manifeste conuincunt commendādam esse in religiosis uilitatē uestitum & asperitatem, necnō ieiuniorum crebram obseruationē.

VIII.

¶ Porro de cæteris uitæ cœnobiticæ institutis & sanctionibus, cōsimili ratione promptum fuerit ostendere: ea omnia, ex sacrarum literarum uerbis pariter & exemplis esse desumpta: & ad deo seruandum plenius in libertate spiritus, mirifice conducentia. Essent & hoc in loco afferenda sanctorum patrum testimonia, q̄ faciūt ad monasticæ institutionis cōmēdationē & approbationē: nisi id minime necessariū, & pene superuacū existimaretur. Enim uero beatorū Hieronymi, Augustini, Ambrosii, Gregorij, Chrysostomi, Bernardi, & cæterorum sanctorum patrum uolumina: sententiatū, id monasticæ uitæ genus approbantū, & ingentibus efferentium p̄conijs, sunt refertissima. ut in lectione librorū, à clarissimis illis ecclēsiæ catholicæ patribus elucubratorū, uersanti: protin⁹ obuia occurrāt & plurima & amplissima huius rei testimonia. Quocirca ab his in præsentia adducendis supersedentes: ad retūdenda Lutheri tela, quæ cōtra professionem religionis monasticæ iaculatur: nos deinceps accingemus.

¶ Institutioem monasticā: nō esse doctrinæ Christi cōtrariā, nec omnia quæ in sacro cōtinētur euāgelio: dei præcepta dici debere. Cap. X.

V perior quidē sermo noster hactenus demonstrauit: arcem monasticæ religionis innixam esse solido fundamēto, extructāq; supra firmā petrā Christū, necnon munitionibus fortissimis sacrarum literarum: & illustrium uirorum autoritate exemplisq; undiquaq; circūseptam. Nunc reliquum est: crebra iacula, quæ à

Canti. 4

Luthero ex uallo prædicti libri, de uotis monasticis inscripti, cōturrim istam fortissimam (ex qua, mille pendent clypei: omnis armatura fortium) erecto uibrantur: retundere, quāq; sint imbellia

I.

ac hebetato mucrone, patefacere. ¶ Itaq; prima eius obiectio est.

Mat. 17.

Christus solus est uia quam tenere debemus: de quo, nobis dictum est à patre, Ipsum audite. Idcirco quicquid ultra, citra & præter Christum

Christum

Christum siue proprie præsumitur, siue à sanctorum exemplis et institutis petitur: hoc uelut humanum, diuina autoritate prohibitum ac damnatum est. Vota igitur omnia monastica, regulæ & ordines, tanquã statuta humana omnino uetita sunt: & merito cunctis improbanda. Hæc Lutherus. ¶ Responso. Verum id sane est, Christum solũ esse uiam primariã & præcipuã: per quã nobis est progrediendũ in patriã claritatis æternæ. quippe quide seipso dicit. Ego sum uia, ueritas, & uita. Nemo uenit ad patrẽ, nisi per me. Et qui uitæ monasticæ genus instituerunt: non aliam sibi quæsierunt uiam quã Christũ: qua peruenirent ad regnum cælorũ. Verũ idem direttore deo cõpendiarias sibi parauerunt semitas, multifidosq; calles: non qui à Christo abduceret uiatores, sed qui cõmodius & expeditius ad ipsum adducerent, & ad principalem illam uiam recte tenendam ferrent suppetias: præsidiumq; darent. Et omnium illorum scopus ad quem tendebant, fuit Christus: quẽ & audierunt, & alijs audiendum esse, & uerbo et exemplo docuerunt. Quod si intelligat Lutherus, quicquid ultra, citra & præter Christum ab hominibus constituitur, id est contra ea quæ Christus præcepit & docuit, id esse damnandum & reijciendum: id perq; libenter recipimus. Quoniam quæ doctrinæ Christi aduersa sunt: nõ modo falsa, sed & impia & sacrilega debent haberi. Atqui ordines monastici & regulæ eorum, nõ hoc pacto sunt præter Christum et contra eius doctrinam: quinimmo illi maxime quadrãt ac cõsentiũt. quẽ admodum in capitibus præcedentibus huius libri, præsertim duobus proximis: affatim est demonstratũ. Sin uero intelligat Lutherus, quicquid præter Christũ, id est ultra ea quæ in euangelio sunt aperte à Christo præcepta, constituitur ab hominibus, hoc diuina autoritate prohibitũ esse & penitus reijciendum: id omnino abnuimus, quoniã à ueritate prorsus est alienũ, Cõplura namq; sunt ex sanctiõe orthodoxorũ patrũ & suggerẽte spiritu sc̃to cõstituta in republica ecclesiastica: quæ nequaquã in euãgelio sunt manifeste cõscripta. quẽ admodũ in primo op̃is huius libro multifariã est mostratũ. De illorũ autẽ numero, est uitæ monasticæ genus: nõ quidẽ cõtextu euãgelici codicis palãm præceptum, nec humeris hominum impositũ: sed ex sacris euãgeliorũ fontib; deductũ. Nõ eĩ omnia in quibus deo gratum præstatut obsequiũ, sunt plane exarata in

Ioan. 14

Cap. 3 & 4

Ex 27. cap. primi libri.

Q 2 euangelio.

gelio continent: ad cuius obseruationē tenent omnes. Fundamen-
 tū igit uotoꝝ monasticorū (ait) est impietas, blasphemia et sacrile-
 giū: tollendaq; sunt om̄ino uota monastica de sub cælo, et om̄ibus
 qui ea uouerūt: redeundū est ad coem uitā Christianorū à Christo
 institutā. Hæc Lutherus. ¶ Responſio. Quod primo hic loco pro-
 ponitur, est admittendū: quoniam uero est cōsentaneū. Quod au-
 tē deinde assumit & secūdo cōstituitur ordine, omnia scilicet quæ
 in euāgelio continētur, esse præcepta, & nulla cōsilia: omnino refu-
 tandū est ac repudiandū, quoniā falsa est ea assertio, pestifera & im-
 pia. Si enim præcepta sunt oīa quæ cōtinēt euāgelii: tunc cæliba-
 tus etiā de numero est p̄ceptorū, cū de eo dictū sit. Qui potest ca-
 pere: capiat. Cur ergo annitit in toto suo (quod improbamus) ope-
 re Lutherus damnate cōtinentiā monasticā: suaderēq; q̄ ea (quā-
 uis uoto pomissa sit deo: etiā solenni professione) reiecta, transeun-
 dū sit religiosi ad nuptias? Cur etiā grauiter nō delinquerēt & di-
 uino cōtrairēt p̄cepto, uitæ secularis uiri: qui uxores ducūt, conu-
 biōq; sibi iungūt, ad procreandā ex eis in legitimo thoro sobolem?
 nā cælibatū & cōtinentiā (quæ secundū Lutherū in euāgelio p̄ci-
 pit: nō cōsuliūt) tales nō obseruāt. ¶ Præterea, legis in euāgelio dñs
 dixisse adolescenti diuiti. Si uis perfectus esse: uade & uende om̄ia
 quæ habes, & da pauperibus, & sequere me. Quod quidē uerbū
 si p̄ceptū esset, quicūq; domos haberēt in seculo & possessiones, di-
 uitijsq; abundarent: illius essent p̄cepti transgressores, grauiterq; de-
 um offenderēt. Sed quis adeo delirus fuerit & excors: ut illud af-
 firmet? ¶ Insuper in euāgelio dictū est à dño: q̄ nō sit om̄ino iurā-
 dū, neq; per cælū, neq; per terrā, neq; per aliud quodcūq; iuramē-
 tū. Quod sane uerbū si p̄cepti loco sit habendū: quomodo prophe-
 ta in psalmo dicit eū habitaturū in tabernaculo dñi & requieturū
 in mōte sancto eius, qui iurat proximo suo & nō decipit? Quomō-
 etiam alio in loco dicit deiloquus psaltes. Rex uero lætabit in deo:
 laudabunt oēs qui iurant in eo? Si em̄ laudabunt iurantes in deo:
 nō p̄uaticant p̄ceptū eius ita iurantes, q̄ nō debeat quis ob trās-
 gressiōē diuini mandati laudibus affici. Deniq; quo pacto præci-
 pit dñs populo Israël. Reddes aut̄ domino iuramēta tua, si om̄ino
 habeat illicitū, diuinoq; sit cōtrariū p̄cepto: iuramentū aliquod
 præstare? Cur etiam eidem dicit populo, Dominū deum tuum ti-

Q 3 mebis:

v.

Matth. 19

VI.

Matth. 19

VII.

Matth. 5

Psal. 14

Psal. 64

Num. 30

Deute. 5. et 10

LIBER TERTIVS.

VIII. mebis; & per nomē illius iurabis, si quoduis iuramentū sine discrimine: uetitū sit & prohibitum; ¶ At hæc omnia (dicit quispiam) ad ueteris testamenti pertinet conditionē & statum. In nouo uero adijcitur super antiquū ea perfectio: qua profus omne interdictū iuramentū. Verū illi respondendū est, materiā iuramēti non ad ritus & cærimonias legis spectare, neq; ad iudicia populi Israëliti: sed ad mores, & dei honorificentā aut inhonoratiōē, respicereq; præcipue secundū decalogi præceptū. Atqui eadem sunt p̄cepta domini, sacra decade cōprehensa, in ueteri & noua lege: approbataq; à domino in euāgelio. Quo igitur modo licitū erat iuramentū tēpore ueteris instituti & legis scriptæ: eodē itidem modo censendum est esse licitū in noua lege. Quis in hac superadditū sit consiliū de uitando iuramēto: ne quis ex eius consuetudine & assuetudine, plabat in piuriū. Et plane cōsimile oīno iudiciū debet ferri de iuramento: q; ad noui etiā testamēti tempus traductū est tanq; licitum, modo debitis definitatur circumstantijs: sicut de uoto ante dictum est in secundo libri huius capite, ipsum etiam ad nouā legem pertinere. Habent namq; inter se magnam conformitatē, uotum & iuramentū: unāq; cōiungūtur in psalmo. Sicut iurauit domino: uotū uouit deo **Iacob**. & in alijs nonnullis diuinæ scripturæ locis. ¶ Ad hæc. Si illud domini uerbū apud **Matthæum**. Si quis te percusserit in unā maxillā: præbe ei & alterā. est præceptotiū, & tenedū pro diuino mādato: fuisse ipse **Christus** illius trāsgressor p̄cepti, cū seruo pontificis **Annæ**, incutienti illi alapam, nō obtulit alterā maxillā percutiendā: sed modeste respondit eidē. Si male locutus sum: testimoniū perhibe de malo. Si autē bene: quid me cædis? Quomodo ergo uerum esset illud uerbū **Christi** ad pharisæos: de patre suo cælesti? Ego quæ placita sunt ei: facio semper. Et illud etiam eiusdē uerbū: ad discipulos suos. Manete in dilectione mea: sicut & ego præcepta patris mei seruauī, & maneo in eius dilectione. Fuisse et **beatus Paulus** eiusdē diuini præuaricator mandati: cū iussu **Ananiæ** principis sacerdotū percussus in faciem, non alteram obuertit cædendam maxillam: sed illi fidenter respondit. Percutiet te deus: paries dealbate. Et tu sedēs iudicas me secundū legem: et cōtra legem iubēs me percuti? Quis autem recte dixerit tunc beatū **Paulū** alicuius peccati labē incurrisse: aut præuaricati-

oni

Psal. 131

1X. Matth. 5

Ioann. 18

Ioann. 8

Ioann. 19

Actuū. 23

oni diuini præcepti fuisse obnoxii? ¶ Planum est igitur, illud Christi
 ſit uerbum, nouiſſimo adductum loco ex Mattheo, eſſe conſilium:
 ſicut & plærag; alia in euangelio contenta. Neq; illa, à domino ap-
 pellantur præcepta: ut falſò aſſerit Lutherus. neq; ab eo docentur
 ut mandata: ſed tantùmmodo tanq; conſilia, quæ proponuntur ihs q;
 arduum uirtutis illius callè uolunt inambulare. Et facientibus qui
 dem ea conſilia: præmium promiſit Chriſtus. ſicut uendenti omnia
 quæ habet dantiq; pauperibus & ſequenti ſe: pollicitus eſt q; ha-
 bebis theſaurũ in cælo. Et relinquenti patrem aut matrem, uxore
 aut filios, domũ aut agros propter nomẽ ſuũ: perhibuit dominus
 noſter, q; centuplum accipiet & uitam æternã poſſidebit. At non
 facientibus ea quæ tanq; conſilia proponit: nullam proſus cõmina-
 tur Chriſtus penã cuius oppoſitã partẽ perperam aſtruit Luthe-
 rus, quandoquidẽ eorũ prætermiſſio nõ infert homini alicuius cul-
 pæ reatũ. Demũ cõtinentur huiuſmodi cõſilia in euãgelio; ut con-
 ſilia quidem, non autẽ ut præcepta, & ad euangelij obſeruationẽ
 obligant oẽs: quantũ ad ea quę in eo cõtinentur ut præcepta, nõ autẽ
 quantũ ad omnia & ſingula particulatim in eodẽ collocata. quando
 quidẽ non ad ea obſtringuntur obſeruanda: quæ in ipſo euange-
 lio reponuntur tantum ut conſilia,

Matth. 19

Ibidem.

¶ Quæ ante uotum conſilia fuerũt: factò iam uoto tranſire
 in præcepta, & eſſe tunc obligatoria. Cap. XI.

Extertia Lutheri obiectio. Chriſtus uirginitatem non
 conſuluit: ſed potius deterruit ab ea. monſtrauit eã
 ſolum & laudauit: ſed & auocauit dicens. Non o-
 mnes capiunt uerbum iſtud. qui poteſt capere: capi-
 at. Quibus uerbis neminem inuitat & uocat: ſed tã-
 tum oſtendit. Et Paulus dicens, conſilium autem do, non inuitat
 quenquam ad eam: quin magis deterret & auocat, neq; ſuadet ne-
 q; diſſuadet: ſed in medio relinquit. Quod ſi uirginitas conſilium
 eſt: quid ergo monaſtici faciunt ex illo præceptum, cum per uotũ
 ad eam ſeruandam perpetuo ſe aſtringunt? In quo, omnino faci-
 unt contra euangelium. quia quod in euangelio conſilium eſt:
 ipſi per ſuum uotum faciunt præceptum. Hæc Lutherus.
 ¶ Reſponſio. Admirãda certe eſt hoc loco uel potius ridẽda Lu-
 theri theologia: quæ uirginitatem neq; ſub præceptis contineri euan-
 gelicis

» I.

»

» Matth. 19

»

»

» 1. Corin. 7

»

»

»

»

»

»

»

II.